

Seat No. : _____

N05-103

November-2014

B.Ed., Sem.-I

B-509 : Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ સંખ્યા પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. (a) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '750' શબ્દોમાં આપો : **10**
(1) ઘટતા સીમાંત તુષ્ટિગુણનો નિયમ આકૃતિસહ સમજાવો.
(2) અલ્પવિકસિત અર્થતંત્ર તરીકે ભારતીય અર્થતંત્રના લક્ષણો સમજાવો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '125' શબ્દોમાં આપો : **4**
(1) 'HDQI' – વિશે નોંધ લખો.
(2) પાસ-પાસેનો સ્થંભાલેખ ઉદાહરણસહ સમજાવો.
(3) અર્થશાસ્ત્રનો પ્રો. સ્મિથનો અને પ્રો. માર્શલનો ખ્યાલ સમજાવો.
2. (a) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે '100' શબ્દોમાં આપો : **6**
(1) પુરવઠાનો વધારો-ઘટાડો આકૃતિસહ સમજાવો.
(2) મૂડીનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો સમજાવો.
(3) ખાનગીકરણ વિશે નોંધ લખો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '500' શબ્દોમાં આપો : **8**
(1) માંગનો નિયમ આકૃતિસહ સમજાવો.
(2) ભારતીય આર્થિક આયોજનની સિધ્ધિઓ-મર્યાદાઓ જણાવો.
3. (a) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '750' શબ્દોમાં આપો : **10**
(1) વેપારી બેંક કોને કહેવાય ? તેનાં કાર્યો સમજાવો.
(2) ભારતમાં ઊંચા વસ્તી વૃદ્ધિના દર માટે જવાબદાર પરિબલોની ચર્ચા કરો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '125' શબ્દોમાં આપો : **4**
(1) નાણાંનાં મુખ્ય કાર્યો સમજાવો.
(2) રા. આવકનો ચક્રિય પ્રવાહ આકૃતિસહ સમજાવો.
(3) હરિયાણી ક્રાંતિના ઘટકો સમજાવો.

4. (a) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે '100' શબ્દોમાં આપો : 6
- (1) માઈક્રોપાઠ અને સ્ટ્રે લેશન વચ્ચે તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 - (2) ધો. 11ના અર્થશાસ્ત્રના પાઠ્યપુસ્તક પર આધારિત કોઈ એક એકમ પર બે અનાત્મલક્ષી કસોટીની રચના કરો.
 - (3) તુલનાત્મક પદ્ધતિનો વર્ગમાં ઉપયોગ શી રીતે કરશો ? ઉદાહરણસહ સમજાવો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે '500' શબ્દોમાં આપો : 8
- (1) ધો. 11નો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી, તાસ-આયોજન નોંધ તૈયાર કરો.
 - (2) આધાર પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં લાભા-લાભ જણાવો.
5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક શબ્દ/વાક્યમાં ઉત્તર લખો : 14
- (1) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાના આંકનું મહત્તમ મૂલ્ય કેટલું હોય છે ?
 - (2) FDI-નું પુરૂ નામ લખો.
 - (3) કયા વર્ષને 'મહાવિભાજક વર્ષ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
 - (4) ઉત્તર હા/ના પ્રશ્નનું ઉદાહરણ આપો.
 - (5) સંપોષિત વિકાસની વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
 - (6) સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ માંગનું ઉદાહરણ આપો.
 - (7) GNP-નું પુરૂ નામ લખો.
 - (8) કયો પાઠ પ્રશિક્ષણાર્થી કૌશલ્ય હસ્તગત કરવા આપે છે ?
 - (9) તુલનાત્મક અભ્યાસ એટલે શું ?
 - (10) સરેરાશ ખર્ચનું સૂત્ર જણાવો.
 - (11) રા.આ. ગણતરીની પદ્ધતિઓના નામ જણાવો.
 - (12) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્યના ઘટકો જણાવો.
 - (13) કયા અર્થશાસ્ત્રીએ અર્થશાસ્ત્રનો અછતલક્ષી ખ્યાલ આપ્યો ?
 - (14) વસ્તી સંક્રમણના કયા તબક્કામાં વસ્તી વિસ્ફોટ સર્જાય છે. ?

Seat No. : _____

N05-103

November-2014

B.Ed., Sem.-I

B-509 : Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Options are internal.
(3) Figures to the right side indicate full marks of questions.

1. (a) Answer any **one** of the following questions in about '**750**' words : **10**
(1) Explain with diagram the law of diminishing marginal utility.
(2) Explain the characteristic of Indian Economy as the under developed Economy.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about '**125**' words : **4**
(1) 'HDQI' – Write a note.
(2) Explain with illustrations Bar diagram graph.
(3) Explain the economic thoughts of Prof. Smith and Prof. Marshall.
2. (a) Answer any **two** of the following questions in about '**100**' words : **6**
(1) Explain with diagram the increases-decreases of supply.
(2) Explain the term capital and its features.
(3) Write a note on 'Privatization'.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about '**500**' words : **8**
(1) Explain with diagram the law of demand.
(2) Explain the achievement – limitations of Indian Economic Planning.
3. (a) Answer any **one** of the following questions in about '**750**' words : **10**
(1) What is Commercial Bank ? Explain the functions of a Commercial Bank.
(2) Discuss the factors responsible for high population growth-rate in India.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about '**125**' words : **4**
(1) Explain the main functions of Money.
(2) Explain with diagram circular flow of national income.
(3) Explain the different components of green revolution.

4. (a) Answer any **two** of the following questions in about '**100**' words : **6**
- (1) State the difference between Micro-lesson and Stray lesson.
 - (2) Prepare any two objective type tests on the unit based on the Economics text-book of Std. XI.
 - (3) Explain with illustrations how you will use comparative method in class-room teaching.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about '**500**' words : **8**
- (1) Prepare a lesson plan on the bases of any one unit of Std. XI.
 - (2) What is source method ? State its merits and demerits.
5. Answer in **one** word/sentence of the following questions : **14**
- (1) What are the maximum value of PQLI ?
 - (2) Write full form of FDI.
 - (3) Which year considered as the year of great divide ?
 - (4) Give an example of Yes/No Question-Answer.
 - (5) Who gives the definition of sustainable development ?
 - (6) Give an example of zero elasticity of demand.
 - (7) Write full form of GNP.
 - (8) By which lesson trainee may acquire a skill ?
 - (9) What is comparative study ?
 - (10) State the formula of Average Cost.
 - (11) State the different methods of calculating national income.
 - (12) State the elements of explanation skill.
 - (13) Which economist give the scarcity related concept of Economics ?
 - (14) In which stage of demographic transition population explosion create ?
-